Hukuk Bölümü 2009/156 E., 2010/66 K.

"İçtihat Metni"

29.09.2006 tarih ve 2006/137 sayılı Kutludüğün Belediyesi Encümen kararı ile, 27.09.2006 tarihinde Kutludüğün Topaktaş Mevkiinde faaliyet gösteren Altındağ Taş Ocağına yapılan denetim sonucunda; su sayacından önce hat baypas yapılarak su alındığı ve hatta alınan suyun tankerde depolandığının tespit edilmesi nedeniyle Altındağ Taş Ocağına 50.000 YTL para cezası verilmiştir.

Ankara 13.İdare Mahkemesinin, 25.4.2008 gün ve E:2007/1134 sayılı ara kararıyla para cezası verilmesine ilişkin Belediye Encümen kararının yasal dayanağının sorulması üzerine, Kutludüğün Belediye Başkanlığı; 26.5.2008 gün ve 2008/597 sayılı yazı ile, para cezasının 5252 ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3. ve 17. maddelerine göre, 831 sayılı Sular Kanunu'nun Ek.7. maddesi uyarınca verildiğini belirtmiştir.

Davacı vekili, Kutludüğün Belediye Encümeninin 29.09.2006 tarih ve 2006/137 sayılı kararı ile verilen 50.000 YTL.lik para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

ANKARA 10. SULH CEZA MAHKEMESİ: 26.02.2007 gün ve E:2006/1582 Müt. sayı ile; itiraz eden vekili tarafından Ankara Kutludüğün belediyesine karşı açtığı idari para cezasına itiraz davasının tevziden mahkemelerine gönderilmesiyle dilekçe ve ekindeki evrakın incelendiği; Ankara Kutludüğün Belediye Başkanlığı Encümen kararının tetkikinde, kaçak su kullanmaktan dolayı, 29.06.2006 gün ve 2006/137 sayılı kararı ile 50,000 YTL idari para cezasının verildiği; 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkındaki Kanunun 18. maddesinin ek fıkrası gereğince bu cezaların en büyük mülki amir tarafından verilebileceği ve cezalara karşı itirazın da idare mahkemesine yapılacağının bildirildiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, Belediye Encümeni kararı ile verilen para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 13. İDARE MAHKEMESİ: 30.05.2008 gün ve E:2007/1134, K:2008/995 sayı ile davanın; davacı belediye tarafından, 831 sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca 50.000 YTL idari para cezası verilmesine ilişkin 29.09.2006 tarih ve 2006/137 sayılı Kutludüğün Belediyesi Encümen kararının iptali istemiyle açılmış olduğu; 831 sayılı Sular Hakkındaki Kanun'un ek 7.maddesinde, içme suyu kaynaklarında zarar verecek ve sıhhat şartlarını bozacak şekilde tarla açan ve hayvan bırakmak ve sulamak belediye veya ihtiyar meclisi tarafından yasak edilebilir hükmünün yer aldığı; 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 2. maddesinde, "kabahat" deyiminden Kanunun karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı, 19.12.2006 tarih ve 26381 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5560 sayılı Kanunun 31. maddesiyle değişik 3. maddesinin (a) fıkrasında, bu Kanunun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, 16.maddesinde de, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret bulunduğu belirtilmiş olup, aynı Kanunun "Başvuru Yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde Sulh Ceza Mahkemesine başvurulabileceğinin öngörüldüğü; 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 19.12.2006 tarih ve 26381 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5560 sayılı Kanunun 31. maddesiyle değişik 3. maddesinin (a) fıkrasında yer alan, bu Kanunun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağına ilişkin hükmü ile; para cezasının dayanağı olan Kanunda para cezasına karşı gidilecek yargı yolunun gösterilmemesi halinde 5326 sayılı Kanunun kanun yoluna ilişkin hükümlerinin uygulanacağı belirtilmekle, 831 sayılı Kanunda da idari para cezalarına karşı yapılacak itirazların görüm ve çözümünde gidilebilecek kanun yoluna ilişkin bir düzenlemenin yer almadığı hususu da dikkate alındığında, 831 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezalarına karşı açılacak davalarda; görevli mahkemenin Sulh Ceza Mahkemesi olduğu sonucuna varılmakta olduğu; bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanunla değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca Mahkemeleri görevli olmayıp, Sulh Ceza Mahkemesinin görevli bulunduğu; nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 05.11.2007 gün ve E:2007/55, K:2007/197 sayılı kararının da bu doğrultuda olduğu gerekçesiyle; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş; bu kararın temyiz edilmesi üzerine, Danıştay 8.Dairesi; 3.3.2009 gün ve E:2008/10280, K:2009/1505 sayı ile, temyiz isteminin reddi ile anılan kararın onanmasına karar vermiş; mahkeme kararı kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Muhittin KARATOPRAK ve Gürbüz GÜMÜŞAY'ın katılımlarıyla yapılan 05.04.2010 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…

…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının; davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece 15. maddede belirtilen hükmün aksine, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden gönderildiği görülmekte ise de; Başkanlık yazısıyla, adli yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren onaylı bir örneğinin Mahkemesinden istenildiği ve sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay

Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'un Ek.7. maddesine istinaden Belediye Encümen kararı ile verilen para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

28/4/1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'un Ek 1. maddesinde, "(23/12/1934 - 2659 sayılı ek Kanunun 1 inci maddesi hükmü olup, ek madde haline getirilmiştir.) Bir belde veya belde halkının müşterek ihtiyacına mahsus suların kaynakları belediye sınırı dışında bulunsa bile su yollarının ve kaynaklarının bakımı, onarılması, temizlenmesi ve suyun sıhhat şartlarına uygun bir halde bulundurulması belediyelere aittir." denilmiş; Kanunun Ek.7. maddesinde; " (23/12/1934 - 2659 sayılı ek Kanunun 7 nci maddesi hükmü olup, ek madde haline getirilmiştir.) İçme suları kaynaklarında zarar verecek ve sıhhat şartlarını bozacak şekilde tarla açmak ve hayvan bırakmak ve sulamak belediye veya ihtiyar meclisleri tarafından yasak edilebilir." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Kanunda para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde" (1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 10. Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen 26.02.2007 gün ve E:2006/1582 Müt. sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 05.04.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.